

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus I. Filii Israël à monte Sinai proficiuntur in desertum Pharan.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

ictus & vulnera, quia lapides vivi, qui spiritu Dei aguntur. Hos amat Deus, & dignos estimat qui sibi in sacrificium offerantur, sicuti olim sibi offerri volebat capreas, quia agile & velocissimum animal.

P A R S V.

In Librum Numerorum.

DISCURSUS I.

Filii Israël à monte Sinai proficiscuntur in desertum Pharan.

CUrrebát jam annus secundus quo filii *Israël* egressi fuerant de *Aegypto*, & annum integrum commorati fuerant in deserto *Sinai*, juxta montem ejusdem nominis, quando mens secundo illius anni, vigesimâ die mensis, ut ait Scriptura, movit se nubes (quæ hætenus fuerat dux itineris) signumque dedit proficiscendi, & mox etiam cœperunt castra movere filii *Israël*, ut præeuntem se nubem sequerentur, quocumque illos duceret. *Profectiq; sunt*, inquit Scriptura, *per turmas suas de deserto Sinai, & duxit illos nubes in solitudinem Pharan*, quæ à monte *Sinai* distabat undecim dierum itinere. Solitudinem, ut referunt ii qui illam lustrarunt, inviam, & inaquosam, sterilem, & inarabilem, nullis hominibus nec bestiis habitatam, præruptis rupibus ac montibus asperam, & ardentissimam ob solis æstum, denique molestissimam pedibus propter præaltas arenas.

Hinc discimus in prosperis non insolescere, nec abuti beneficiâ Dei; omnia *Israëlitis* apud montem *Sinai* ex voto successerant, multo tempore illic quieverant, & in otio vixerant, securi ab hostibus, recreati præsentia Dei, qui illis in monte *Sinai* sub igne & nubibus, pœne duobus mensibus, apparuerat, vicerant hostes suos *Amalecitas*, quotidie pluebat illis panis de caelo absque ullo labore, non arabant, non ferebant, non merebant: Denique in plenis deliciis; unde tam insolentes facti erant ut vitulum aureum fabricarent ad adorandum, & surgerent, inquit Scrip-

Scriptura, manducare, & bibere, & ludere. Hanc in prosperis insolentiam ac petulantiam ut compefceret Deus, duxit illos in solitudinem ubi omnia deerant & herbæ, & segetes, & pascua, & bestæ, omnia arida ac sterilia, & molestissimæ viæ, ut per adversa discerent fervire Deo, qui prosperitate seducti & abrepti, illum dereliquerant, nec agnoverant benefactorem suum.

Sic passim tolet agere Deus cum hominibus, quibus Deus plenâ manu profudit quidquid desiderant, vel optant, & tamen deteriores fiunt per beneficia Dei, dum per divitias suas sese effundunt in quodlibet genus deliciarum, per honores in insolentiam contra quodlibet hominum genus; currunt ad sæculi vanitates sicut equus indomitus & effrænis, vel planè immemores Dei, vel memores interdum per transfennam dumtaxat. Nihil aliud somniant, quam ut satisfaciant concupiscentiis suis, quorum ingentem numerum hodieque videre est, præsertim in juventute, quæ maximam partem tanto impetu fertur ad conversationes quotidianas, ad lusus, ad comædias, ad tripudia, ad terendis lapides rhedis, ad quasvis oblectationes sensuales, etiam præeuntibus matribus domi ac foris, ut vix videatur esse Deus in templo, ubi audiant illum loquentem per concionatores, vel cum illo loquantur per orationem, aut si eo veniant, cor & caput mundo tam plenum habent, ut vel non intelligant quid concionatores dicant, vel si intelligunt, rident, vel indignantur si vanitates & dissoluta vita illorum taxetur: Si orandum, sunt, inquit Salomon, *Prov. 26, sicut avis alio transvolans, & sicut passer quolibet Vadens*, volant ab una cogitatione ad aliam, sicut avis ab uno ramo ad alium, & omne tempus quod impenditur Deo, præ tædio nimis longum videtur, interea dum tempus quod impenditur mundo, quantumvis longissimum, breve videtur.

Beneficia Dei saps hominem deteriorem reddunt.

Quid dicam? qui negaret corruptam hoc sæculo passim juventutem, aut cæcus est, aut ipsemet cum mundo insanit.

Unde hæc dissolutio & insolentia? ex nimia prosperitate, dum enim omnia succedunt ex voto, nihil habent quod illos compefcat. Cum omnia prospera eveniunt nobis, inquit *S. Thomas de Villanova, Serm. de Cosma & Damiano*, nimio torpore dissolvimur: Non est devotio, non spiritus, non oratio, neque fervor, post vitia nostra effrænati imus in præcipitium: Quid

Prosperitas hominem insolentem facit.

X x x 2 ergo

ergo remedii ꝑ audiamus *Davidem Psal. 31. Nolite*, inquit, *fieri sicut equus & mulus quibus non est intellectus*. Audin' ꝑ homines tam dissolutos & insolentes in prosperis comparat equo & mulo, quia nihil illis bestiis magis indomitum, si numquam passæ sunt frænum.

Tunc vertit se *David* ad Deum, & ait: O Domine, si vivant ut equus & mulus, rege eos ut illi reguntur: *In camo & fræno maxillas eorum constringe*: Si sint sine intellectu, dicit *Propheta tuus Isaias: Vexatio dabit intellectum auditui*: Qui enim in prosperitate nimium insolescunt, & lasciviunt in sua abundantia, audiunt quidem & salubres monitiones, & reprehensiones, sed mente abrepti per levitates ac vanitates suas, non veniunt ad intellectum eorum quæ audiunt, neque conceptum formant; percipiunt quidem sonum verborum, sed nolunt intelligere sensum: Si ergo non ducantur ratione sicut equus & mulus, quid factu opus ꝑ hoc unum superest remedium, inquit *David*, ut Deus eorum maxillas constringat in camo & fræno, ut ista vexatione, inquit *Isaias*, quasi ex brutis homines fiant, & accipiant intellectum, ut non jam simpliciter audiant, sed incipiant intelligere quæ audiunt, & qui prius in prosperitate non noverant Deum benefactorem suum, illum in adversitate cognoscant, & exclament cum *Davide: Bonum mihi Domine quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. Ambulabam in desideris animæ meæ, & dicebam in abundantia mea, non movebor; fræno indigebam, tu mihi Domine illud injecisti in medio cursus mei, humiliasti me per tribulationes, pupugisti me quasi calcaribus, & factus sum sicut jumentum apud te quod calcaribus & fræno compescitur: O quam hoc mihi fuit salubre ut redirem ad cor & intellectum, tuasque justificationes custodirem.*

Vade ergo, inquit *Salomon Ecclesiasticus cap. 11, vade, & latere juvenis, & tu domicella, in adolescentia tua, & in bono sit cor tuum in diebus juventutis tue, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum, evanesce in cogitationibus tuis, & forma tua, & in ornatu tuo, curre, discurre, salta, tripudia, comede, bibe, lude, & dic: In flore ætatis sum, non prætereat flos ille temporis; utendum est dum datur: Sed respice finem.*

Non diffiteor, aliquid indulgendum ætati, sed sunt qui ita se effundunt in istas levitates ac consuetudines mundanas, ut minima sit

fit illis cura de Deo & anima: hoc indiget fræno & camo: Quod aliqua domicella tanto molimine ac sollicitudine multis prius diebus omnia paret ut ornata & compta compareat in aliquo tripudio publico, & vix horam impendat ut rite communicet, hoc indiget camo & fræno. Quod aliæ tanto ardore quotidie ferantur ad alias recreatiunculas, & lusum per horas, & vix patientiam habeant ut media hora intersint sacro vel concioni: Tu ipsemet vides quod hoc indigeat camo & fræno, hoc enim excedit mensuram: Quod aliæ totos dies impendant fabulis, vel lectioni futillum librorum, & numquam inspiciant unum librum spiritualem, navesent ad pios discursus, hoc indiget camo & fræno. Quod aliæ assidue inspiciant speculum ut se comant, & vix unquam serio inspiciant conscientiam ut mores suos emendent, vix unum Pater & Ave recitent dum surgunt, vel decumbunt: Proculdubio hoc eget camo & fræno, hoc enim est currere in vagum sicut equus & mulus: Adeoque nisi aliquando interveniat Deus, & istam licentiam atque insolentiam suo fræno compescat, numquam tales redigentur in ordinem, nec ad certam mensuram: Hoc est quod dicentem audio *S. Thomam de Villanova*: Si Deus, inquit, non infranaret nos tribulationibus & flagellis, quo tenderet nostra licentia? numquam esset finis: Ubi Deus hoc videt, ipsemet finem imponit, & tribulationes immittit ut redeant ad mentem & Deum: Mala enim, inquit *Gregorius*, quæ nos hic premunt, ad Deum nos ire compellunt. Percute ergo, inquit *Glossa*, eos Domine, nimium in prosperitate insolentes, quia non requirent te nisi in angustia.

Non habet ergo homo quod conqueratur, si Deus interdum in sua forma nimium evanescentibus aliquem morbum immittat, quo flos ille flaccescat; vel si abutentibus suis divitiis ad delicias ac vanitates, jacturam aliquam immittat, ut illis alas incidat; vel si matribus nimium cum filiabus insanientibus, unam interdum eripiat, ut discat sapere; præstat enim formam, & divitias perire, & filiam mori, quam toties animam lædi, vel certè perire; alioquin nisi Deus aliquando tale frænum injiceret, nunquam saperent, & utinam saperent, etiam quando Deus illos tali fræno compesceret.

Sapuit filius prodigus: Cum enim materna bona sibi dari petiisset à Patre, & hic multis verbis illum ab hoc proposito vellet divertere, sciens valde periculosum esse, & perditionem juventutis, illi fræna laxare, & nimium indulgere, nihil tamen obtinuit: Abiit ergo

ergo cum multa pecunia petulans juvenis in Regionem longinquam, & ibi, instar equi indomiti, cucurrit per omnia voluptatum genera, donec omnem suam substantiam dissipasset; tunc Deus illum coniecit in haram porcorum, ubi cum non haberet quod comederet nisi siliquas, intolerabilem famem passus est, cum non haberet quo se tegeret nisi laceram vestem, nec calceos quos indueret, ac nudis pedibus incederet, ingens frigus sustinuit: Hac fræna illi injecerat Deus, ut ipsius animum in prosperitate prius indomitum, miseris cohiberet. Nec mora, per hoc reversus in se, confugit ad Deum; vexatio enim illi dederat intellectum ut viveret sicut homo rationalis, qui prius fuerat sine intellectu sicut equus & mulus.

Sic etiam sapuit *Augustinus*, ut ipsemet testatur *lib. 6, Conf. cap. 6.* Cum enim juvenis effrænis, & quasi ebrius prosperitate, totum suum animum effunderet in omnes delicias, immemor Dei, subito illum Deus gravi ac letali morbo lecto affixit, atque ita compulit illum ad Deum redire. Hoc est quod ait *Hieronymus*: Providentiæ Dei, inquit, nobis accidunt mala, ne habeamus ea quæ cupimus, & variis hujus sæculi calamitatibus ad Deum redire cogamur. Tunc Deum cupimus cum alia nobis omnia desunt quæ cupiamus: Cum enim viderit quis se destitutum omni rerum humanarum præsidio, tunc ad Deum confugit.

Quod si non faciat, desperatum est: *Percussisti eos, Domine*, inquit *Jeremias cap. 5, & non doluerunt, & noluerunt converti*, ergo, inquit *Micheas cap. 1: Desperata est plaga eorum*, incurabilis est. Quid enim de te faciet Deus? si enim te statuat in prosperitate fugis ab eo, si immittat adverfa, non redis ad illum: Ergo desperatus es.

Tales erant filii *Israel* omnia illis ex voto successerant dum juxta montem *Sinai* morarentur, & inde tam insolentes facti fuerant ut desererent Deum, & adorarent idola: Jam ducit illos in desertum ubi omnia deerant, ut hoc fræno illos ad se reduceret; sed frustra fuit, nunquam enim magis murmurarunt, & rebelles facti sunt quam tunc; quid ergo aliud ageret Deus, quam plagam immittere super plagam, ut brevi videbimus. Verum videamus prius quo ordine ex deserto *Sinai* processerint ad desertum *Pharan*, i. Nubes, quæ in omnibus viis illos præcesserat, & jam toto anno steterat supra Tabernaculum, elevata est ab Angelo, coepitque se movere, ut signum daret profectiois: Paravit igitur se populus ad

ad iter agendum. Tunc Sacerdotes cœperunt clangere tubis quas Deus iusserat fieri ex argento: Et primo, inquit Scriptura, *moverunt castra filii Iuda* divisi in varias turmas, hos sequebantur filii *Gerson & Merari* cum plaustris quibus impositum erat quidquid spectabat ad Tabernaculum: Tertio loco procedebant tribus *Ruben, Simeon, & Gad*: Quarto loco tribus *Ephraim, Manasse, & Benjamin*: Extremam partem castrorum claudebant tribus *Dan, Aser, & Nephtali*, omnes per turmas suas, & explicatis quatuor vexillis majoribus quæ singula habebant suas effigies: Vexillum *Iudæ* habebat effigiem Leonis; *Ruben* effigiem hominis: *Ephraim* imaginem bovis: *Dan* imaginem aquilæ: *Numerus autem filiorum Israël*, inquit Scriptura, *qui poterant ad bella procedere, erat, sexcenta tria millia virorum, quingenti quinquaginta.*

Arca vero Domini præcedebat tota castra, & cum in humeros illam portantium elevaretur dicebat *Moyse*: *Surge Domine, & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te à facie tua.* Cum autem deponeretur ex humeris, aiebat, *Reverte Domine ad multitudinem exercitus Israël.*

Cum hoc ordine processissent per tres dies, mansit nubes dux itineris stans supra locum qui vocabatur *Haseroth*, & filii *Israel* illum ingressi sunt, ibique fixere tentoria.

DISCURSVS II.

Murmurat populus contra Deum & Moysen, & petit carnes.

Vix desertum illud ingressi fuerant *Israelitæ* quando incœperunt murmurare contra Deum & *Moysen*. Quid ita? propter laborem, inquit Scriptura, & molestias quas passi fuerant in itinere: Erant enim defatigati, quia tres dies continuos cum parvulis, jumentis, & sarcinis, per vias difficiles & arenosas ambulaverant.

Ex hoc tædio mox aliud ortum est murmur, præsertim in vulgo, hoc est inter lixas, calones, & ejusmodi alios qui erant de fœce populi: Illi enim incœperunt clamare: *Quis dabit nobis carnes ad vescendum?* carnes volunt quia præ defatigatione defecerant vires. *Recordamur*, inquebant, *piscium quos comedebamus in Egypto gratis: In mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique, & cæpe, & allia.*

Hinc